

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Приложение към Заповед № РД 09 – 1792 от 13.12.2004 г.

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

за провеждане на държавни изпити

за придобиване трета степен на професионална квалификация

**СПЕЦИАЛНОСТ: 0671 УПРАВЛЕНИЕ НА
ТРАНСПОРТНОТО ПРЕДПРИЯТИЕ**

ПРОФИЛ: 04 ВЪВ ВОДНИЯ ТРАНСПОРТ

СОФИЯ, 2004 годин

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и практика за придобиване трета степен на професионална квалификация по

специалност № **0671 УПРАВЛЕНИЕ НА ТРАНСПОРТНОТО ПРЕДПРИЯТИЕ**
профил **04 ВЪВ ВОДНИЯ ТРАНСПОРТ**

Националната изпитна програма ще се прилага за учениците, завършващи XIII клас през учебната 2004 / 2005 година. Чрез нея ще се извърши проверка и оценка на професионалните компетенции на учениците по специалността.

Националната изпитна програма е разработена на основание Закона за народната просвета и Закона за професионалното образование и обучение.

II. ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ

Държавните изпити за придобиване трета степен на професионална квалификация са два:

- държавен изпит по теория на специалността – писмена разработка на изпитна тема;
- държавен изпит по практика на специалността – изпълнение на индивидуално практическо изпитно задание.

Държавните изпити по теория на специалността и по практика на специалността са независими един от друг.

III. СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

Държавният изпит по теория на специалността представлява писмена разработка на изпитна тема, съобразена с професионалните компетенции, заложи в изпитната програма (Таблица № 1).

Всяка комплексна изпитна тема включва учебно съдържание от различни учебни предмети от раздел Б - Задължителна професионална подготовка на учебния план за специалността (Таблица № 2).

Изпитните теми са варианти на комплексните изпитни теми (Таблица № 3) и една от тях се изтегля в деня на държавния изпит по теория на специалността.

Таблица № 1

№ по ред	ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ
1.	Знаят физико-химичните свойства на товарите, групирани съгласно транспортната класификация.
2.	Знаят методите и начините за складиране, превоз и обработка на различните групи товари.
3.	Знаят и използват специфичната терминология, свързана с търговската експлоатация на пристанищата и флота.
4.	Анализират връзката между специфичните свойства на товарите и условията за тяхното съхранение и транспортиране.
5.	Обясняват технологията на товаро-разтоварните операции, в зависимост от вида на товара и наличната механизация.
6.	Обясняват видовете морски превози и договорите за морски превози.
7.	Познават технологичния процес в пристанището, структурата и организацията на пристанищните отдели.
8.	Обясняват последователността за съставяне на пристанищни документи.
9	Обясняват последователността за съставяне на документи, съпътстващи товарите по време на транспортиране и умеят да ги попълват.
10.	Обясняват и сравняват технико-икономическите показатели за работата на пристанищата и флота.
11.	Обясняват общото устройство и принцип на работа на товароподемните машини, използвани в пристанищата.
12.	Обясняват организацията по планиране и изпълнение обработката на корабите.
13.	Умеят да работят в екип и адекватно реагират на промените.
14.	Знаят и спазват изискванията на нормативните документи и процедурите за опазване на околната среда.
15.	Познават и спазват изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

СЪДЪРЖАНИЕ НА КОМПЛЕКСНИТЕ ИЗПИТНИ ТЕМИ

Таблица № 2

№ по ред	КОМПЛЕКСНА ИЗПИТНА ТЕМА	ПЛАН – ТЕЗИС	Максимален брой точки
1.	2.	3.	4.
1.	Управление и експлоатация на пристанищата	<p>1. Дефинира, описва и класифицира основните понятия в експлоатацията на пристанищата.</p> <p>2. Описва видовете пристанища и пристанищни складове, методите за складиране и стифиране в зависимост от вида на товара.</p> <p>3. Описва видовете товари, технологията на обработване и превоз на отделните групи.</p> <p>4. Описва механизацията в пристанищата и определя необходимата техника и товарозахватните съоръжения в зависимост от вида на товара и приетата технология.</p> <p>5. Дефинира и обяснява показатели за работата на пристанището. Обяснява таксите, заплащани на пристанищата за извършените от тях услуги.</p> <p>6. Дефинира и описва основните понятия в планирането и управлението на пристанището.</p> <p>7. Обяснява изискванията и процедурите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в пристанището.</p>	<p>10</p> <p>25</p> <p>25</p> <p>25</p> <p>5</p> <p>5</p> <p>5</p>
2.	Управление и експлоатация на флота	<p>1. Характеризира и класифицира морските търговски кораби, изброява и обяснява дейностите, свързани с търговската експлоатация на кораба.</p> <p>2. Описва дейностите, свързани с управлението на флота и обяснява договорите за морски превоз.</p> <p>3. Характеризира корабните товарни устройства.</p> <p>4. Описва технологиите на морските превози.</p> <p>5. Дефинира понятието “транспорт”, сравнява предимствата и недостатъците на видовете транспорт.</p> <p>6. Дефинира и описва основните понятия в планирането и управлението на флота.</p> <p>7. Обяснява изискванията за защита човешкия живот на море и опазването на околната среда.</p>	<p>25</p> <p>25</p> <p>15</p> <p>15</p> <p>5</p> <p>5</p> <p>10</p>

ИЗПИТНИ ТЕМИ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ

Таблица № 3

№ по ред	ИЗПИТНИ ТЕМИ	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	Максимален брой точки
1.	2.	3.	4.
1.	Пристанища	1. Основни понятия в експлоатацията на пристанищата: 1.1. Дефинира понятията “пристанище”, “акватория” и “територия”. 1.2. Изброява и обяснява елементите на състава на пристанището.	5 5
		2. Видове пристанища: 2.1. Класифицира видовете пристанища в зависимост от географското им разположение и предназначението им.	25
		3. Естествен режим на морските крайбрежия: 3.1. Описва и анализира факторите на естествения режим на морските крайбрежия.	25
		4. Пристанищна механизация: 4.1. Изброява елементите на пристанищната механизация.	25
		5. Показатели за работа на пристанището: 5.1. Дефинира понятието ”пропускателна способност на пристанището”. 5.2. Обяснява елементите на пропускателната способност.	3 2
		6. Управление на пристанището: 6.1. Разяснява генералния план на пристанището. 6.2. Съпоставя със съвременните пристанища и оборудването им. 6.3. Описва услугите, изпълнявани от пристанищата.	2 1 2
		7. Здравословни и безопасни условия на труд: 7.1. Обяснява изискванията за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в пристанищен комплекс.	5

1.	2.	3.	4.
2.	Товари	1. Основни понятия в експлоатацията на пристанищата: 1.1. Дефинира и обяснява понятието “товар”. 1.2. Описва товарите съгласно транспортната им класификация.	5 5
		2. Товари, опаковка, маркировка: 2.1. Описва физико-химичните свойства на товарите по групи. 2.2. Обяснява изискванията за съвместимост на товарите. 2.3. Обяснява видове транспортна опаковка и маркировка.	10 5 10
		3. Опазване на товарите: 3.1. Обяснява изискванията за опазване на товарите при транспортиране. 3.2. Обяснява изискванията за опазване на товарите при съхранение. 3.3. Обяснява изискванията за опазване на товарите при обработка.	10 10 5
		4. Средства за механизация на претоварния процес по видове товари: 4.1. Описва товаро-захватните приспособления за основните групи товари.	25
		5. Показатели за работа на пристанището: 5.1. Дефинира и обяснява понятието “товарооборот”. 5.2. Класифицира по направления товарооборота.	3 2
		6. Фирмено планиране: 6.1. Обяснява планиране на пристанищните дейности.	5
		7. Здравословни и безопасни условия на труд: 7.1. Обяснява изискванията за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в пристанищен комплекс.	5

1.	2.	3.	4.
3.	Складове	1. Основни понятия в експлоатацията на пристанищата: 1.1. Дефинира понятието “склад”. 1.2. Класифицира и описва видове складове по предназначение и конструкция. 1.3. Описва условията за съхранение на товарите.	2 4 4
		2. Методи за складиране на товари: 2.1. Описва методите за складиране на видовете товари. 2.2. Описва изискванията за складиране на видовете товари.	15 10
		3. Складовете като елемент на пристанището: 3.1. Описва складовото пристанищно стопанство. 3.2. Описва складовете като елемент на пристанищата и флота в транспортния процес.	10 15
		4. Подемно-транспортни машини, използвани в складовете: 4.1. Описва подемно-транспортните машини, използвани в складовете. 4.2. Обосновава приложението им.	15 10
		5. Съхранение на товари в пристанищните складове: 5.1. Описват и анализира факторите, от които зависи размерът на таксата за съхранение. 5.2. Описва формирането на таксата за транспортно-експедиционните услуги.	3 2
		6. Управление на складовата дейност в пристанище: 6.1. Обяснява организационната структура на отдел “Складово експедиционен”.	5
		7. Здравословни и безопасни условия на труд: 7.1. Обяснява необходимите мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при претоварване на товари в складовете.	5

1.	2.	3.	4.
4.	Съгласуваност между пристанище, корабна администрация, клиенти и контрагенти на пристанището	1. Основни понятия: 1.1. Дефинира понятието “пристанище”. 1.2. Обяснява понятията “корабна администрация”, “клиент” и “контрагент на пристанището”.	5 5
		2. Организиране обработката на корабите в пристанище: 2.1. Описва кореспонденцията между пристанище и корабна администрация за планиране обработката на корабите. 2.2. Описва организиране обработката на кораба по време на престой в пристанище. 2.3. Описва организиране обработката на кораба по приключване на товаро-разтоварната дейност на кораба.	9 8 8
		3. Срокове за обработка на корабите в пристанище: 3.1. Дефинира и обяснява сроковете за обработка на кораба - сталийно време, контрасталий, свръхконтрасталий. 3.2. Дефинира и обяснява разчетите, свързани със сроковете за обработка на корабите - диспач, демюрейдж, детеншън.	15 10
		4. Механизация за обработка на кораба: 4.1. Обяснява съгласуваността за използване на пристанищна или корабна механизация.	25
		5. Договори между пристанище и клиенти за пристанищни услуги: 5.1. Описва договорните взаимоотношения между пристанище, клиенти и контрагенти.	5
		6. Функционални задължения на отдел “Маркетинг” в пристанището: 6.1. Описва функционалните задължения на отдел “Маркетинг”.	5
		7. Здравословни и безопасни условия на труд: 7.1. Обяснява необходимите мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в пристанището.	5

1.	2.	3.	4.
5.	Генерални товари	1. Генерални товари: 1.1. Дефинира понятието “генерален товар”. 1.2. Описва видовете транспортна опаковка и маркировка на генерални товари.	5 5
		2. Складиране на генерални товари: 2.1. Описва начините и изискванията за стифиране и складиране. 2.2. Описва изискванията при транспорт на генералните товари.	15 10
		3. Технология за обработка на генерални товари: 3.1. Описва технологията при обработка на корабите с генерални товари.	25
		4. Пристанищна механизация: 4.1. Характеризира необходимата механизация за генерални товари. 4.2. Описва товаро-захватните приспособления за обработка на генерални товари.	10 15
		5. Пристанищни такси: 5.1. Обяснява таксите, заплащани на морските пристанища за извършените от тях услуги.	5
		6. Функционални задължения на отдел “Маркетинг” в пристанището: 6.1. Описва функционалните задължения на отдел “Маркетинг”.	5
		7. Здравословни и безопасни условия на труд: 7.1. Обяснява необходимите мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в пристанището.	5

1.	2.	3.	4.
6.	Насипни товари	1. Насипни товари: 1.1. Дефинира понятието “насипен товар”. 1.2. Описва физико-химичните свойства на насипните товари.	5 5
		2. Складиране на насипни товари: 2.1. Описва начините и изискванията за стифиране и складиране. 2.2. Описва изискванията при транспорт.	15 10
		3. Технология за обработка на насипни товари: 3.1. Описва технологията при обработка на корабите. 3.2. Обяснява международните изисквания за превоз на насипни товари. 3.3. Описва количественото и качествено отчитане на насипни товари.	9 8 8
		4. Пристанищна механизация: 4.1. Характеризира необходимата механизация за насипни товари. 4.2. Описва товаро-захватните приспособления за обработка на насипни товари.	15 10
		5. Пристанищни такси: 5.1. Обяснява таксите, заплащани на морските пристанища за извършените от тях услуги.	5
		6. Функционални задължения на отдел “Маркетинг” в пристанището: 6.1. Описва функционалните задължения на отдел “Маркетинг”.	5
		7. Здравословни и безопасни условия на труд: 7.1. Обяснява необходимите мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в пристанището.	5

1.	2.	3.	4.
7.	Натрупни товари	1. Натрупни товари: 1.1. Дефинира понятието “натрупен товар”. 1.2. Описва физико-химичните свойства на натрупните товари.	5 5
		2. Складиране на натрупни товари: 2.1. Описва начините и изискванията за стифиране и складиране. 2.2. Обяснява изискванията към складовете за натрупни товари. 2.3. Описва изискванията при транспорт.	9 8 8
		3. Технология за обработка на натрупни товари: 3.1. Описва технологията при обработка на корабите. 3.2. Обяснява международните изисквания за превоз на натрупни товари.	15 10
		4. Пристанищна механизация: 4.1. Характеризира необходимата механизация за натрупни товари. 4.2. Описва товаро-захватните приспособления за обработка на натрупни товари.	15 10
		5. Икономически показатели за работа на пристанищата: 5.1. Дефинира показателя “пропускателна способност на пристанището”. 5.2. Обяснява факторите за увеличаването на пропускателната способност.	3 2
		6. Функционални задължения на отдел “Маркетинг” в пристанището: 6.1. Описва функционалните задължения на отдел “Маркетинг”.	5
		7. Здравословни и безопасни условия на труд: 7.1. Обяснява необходимите мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в пристанището.	5

1.	2.	3.	4.
8.	Наливни товари	1. Видове наливни товари: 1.1. Дефинира понятието наливен товар. 1.2. Описва физико-химичните свойства.	5 5
		2. Складиране на наливни товари: 2.1. Познава и описва начините и изискванията за складиране. 2.2. Описва складовете за наливни товари и изискванията към тях. 2.3. Познава и описва изискванията при транспорт.	9 8 8
		3. Технология за обработка на наливни товари: 3.1. Описва технологията при обработка на корабите. 3.2. Познава видовете кораби, превозващи различните наливни товари и обяснява изискванията към конструкцията им.	15 10
		4. Пристанищна механизация: 4.1. Характеризира необходимата механизация за наливни товари.	25
		5. Икономически показатели за работа на пристанищата: 5.1. Дефинира показателя “пропускателна способност на пристанището”. 5.2. Обяснява факторите за увеличаването на пропускателната способност.	3 2
		6. Функционални задължения на отдел “Маркетинг” в пристанището: 6.1. Описва функционалните задължения на отдел “Маркетинг”.	5
		7. Здравословни и безопасни условия на труд: 7.1. Обяснява необходимите мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в пристанището.	5

1.	2.	3.	4.
9.	Особенорежимни товари	1. Особенорежимни товари: 1.1. Дефинира понятието “особенорежимен товар”. 1.2. Класифицира особенорежимните товари съгласно условията за превоз и съхранение. 1.3. Описва изискванията към опаковката и маркировката на опасните товари.	3 4 3
		2. Складиране: 2.1. Описва начините и изискванията за складиране. 2.2. Обяснява изискванията към складовете. 2.3. Обяснява изискванията при транспорт. 2.4. Описва и анализира изискванията за съвместимост на товарите.	7 6 6 6
		3. Технология за обработка: 3.1. Описва технологията при обработка на корабите.	25
		4. Пристанищна механизация: 4.1. Характеризира необходимата механизация. 4.2. Описва товаро-захватните приспособления за обработка в зависимост от опаковката на товарите.	15 10
		5. Икономически показатели за работа на пристанищата: 5.1. Дефинира показателя “пропускателна способност на пристанището”. 5.2. Обяснява факторите за увеличаването на пропускателната способност.	3 2
		6. Функционални задължения на отдел “Маркетинг” в пристанището: 6.1. Описва функционалните задължения на отдел “Маркетинг”.	5
		7. Здравословни и безопасни условия на труд: 7.1. Обяснява необходимите мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в пристанището.	5

1.	2.	3.	4.
10.	Комплексно обслужване на кораба	1. Основни понятия: 1.1. Дефинира понятието “агент”. 1.2. Описва видовете агенти.	10 15
		2. Задължения на агента: 2.1. Обяснява задълженията на агента преди пристигане на кораба. 2.2. Обяснява задълженията на агента по време на престой на кораба. 2.3. Обяснява задълженията на агента след отплаване на кораба.	9 8 8
		3. Входяща и изходяща контрола: 3.1. Обяснява организирането и провеждането на входяща и изходяща контрола. 3.2. Описва процедурите за даване на свободна практика и разрешение за отплаване. 3.3. Обяснява функциите на всеки член на контролата.	5 5 5
		4. Договор за агентирание: 4.1. Дефинира и обяснява агентийско възнаграждение. 4.2. Дефинира и обяснява същността на дисбурсментска сметка.	8 7
		5. Фрахтов пазар: 5.1. Дефинира и обяснява понятието “фрахтов пазар”. 5.2. Описва предпазните практики при работа с непознати фрахтователи.	3 2
		6. Управление на агентийска фирма: 6.1. Обяснява избора и назначаването на агента. 6.2. Описва структурата на агентийските компании.	3 2
		7. Здравословни и безопасни условия на труд: 7.1. Обяснява международните изисквания за опазване човешкия живот на море. 7.2. Обяснява международните изисквания за предотвратяване замърсяването от кораби.	5 5

1.	2.	3.	4.
11.	Транспорт	1. Основни понятия: 1.1. Дефинира понятието “транспорт”. 1.2. Описва елементите на транспорта (подвижен състав и пътища). 1.3. Обяснява и анализира мястото и ролята на основните видове транспорт в единната транспортна система.	9 8 8
		2. Съхранение на товарите по време на превоз: 2.1. Обяснява изискванията за съхранение на товарите по време на превоз.	25
		3. Механизация: 3.1. Описва технико-експлоатационните характеристики на товарните вагони. 3.2. Описва технико-експлоатационните характеристики на корабите. 3.3. Описва технико-експлоатационните характеристики на товарните автомобили.	5 5 5
		4. Морски превози: 4.1. Описва и характеризира видовете морски превози.	15
		5. Икономически характеристики на транспорта: 5.1. Обяснява и анализира предимствата и недостатъците на видовете транспорт.	5
		6. Управление на транспорта: 6.1. Описва рекламната политика на транспортната фирма.	5
		7. Здравословни и безопасни условия на труд: 7.1. Обяснява международните изисквания за опазване човешкия живот на море. 7.2. Обяснява международните изисквания за предотвратяване замърсяването от кораби.	5 5

1.	2.	3.	4.
12.	Организация на морските превози	1. Основни понятия: 1.1. Дефинира линейно и трампово корабоплаване. 1.2. Описва особеностите на линейно и трампово плаване. 1.3. Сравнява предимства и недостатъците им.	9 8 8
		2. Договори за морски превоз: 2.1. Обяснява договорите за морски превоз и описва правата и задълженията на страните. 2.2. Дефинира понятията “чартър”, ” коносамент”, “букинг нота”. 2.3. Описва видовете, функциите и клаузите.	9 8 8
		3. Корабни товарни устройства: 3.1. Описва корабните товарни устройства. 3.2. Обяснява съгласуваността за използване на корабни или пристанищни претоварни устройства.	8 7
		4. Изисквания за опазване на товарите по време на превоз: 4.1. Описва изискванията за опазване на товарите по време на превоз. 4.2. Описва отговорността за опазване на товарите по време на превоз. 4.3. Обяснява необходимостта и начините за укрепване на товарите.	5 5 5
		5. Международни пазари: 5.1. Дефинира и описва понятията “фрахтов пазар”, “фрахтоване на кораби” и “ навло”.	5
		6. Маркетингови проучвания на фрахтовия пазар: 6.1. Дефинира понятието “конюнктура на фрахтовия пазар”. 6.2. Описва етапи на маркетинговото проучване. 6.3. Описва и анализира видовете маркетингови проучвания.	2 2 1
		7. Здравословни и безопасни условия на труд: 7.1. Обяснява международните изисквания за опазване човешкия живот на море. 7.2. Обяснява международните изисквания за предотвратяване замърсяването от кораби.	5 5

При разработване на изпитната тема, ако е необходимо, на ученика се предоставят дидактически материали (схеми, чертежи, техническа документация и справочна литература), утвърдени от директора на училището по предложение на изпитната комисия.

Оценяването на разработените изпитни теми се извършва с помощта на критерии, определени за всяка тема по точкова система. Сумата от точките за всички критерии за една изпитна тема е 100.

За всеки критерий точките са определени съобразно неговата тежест и са максимални. В зависимост от показаните знания за съответния критерий могат да се поставят от 0 до максималния брой точки. Точките, поставени за всеки критерий от изпитната тема, се сумират. За преминаване от точкова към шестобална система се използва следната формула:

$$\text{цифрова оценка} = \frac{\text{б} \times \text{получен брой точки от ученика}}{\text{максимален брой точки (100)}}$$

IV. СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА СПЕЦИАЛНОСТТА

Държавният изпит по практика на специалността се провежда чрез изпълнение от учениците на индивидуално практическо задание, съответстващо на съдържанието на учебните програми.

Индивидуалните изпитни задания са варианти на примерните теми и се разработват от всяко училище в зависимост от конкретните условия за провеждане на изпита. Критериите за оценяване на всяко индивидуално изпитно задание се съобразяват с единни национални критерии, посочени в изпитната програма.

В деня на държавния изпит по практика на специалността всеки ученик изтегля изпитно задание, включващо конкретна практическа задача за изпълнение и критерии за оценяването ѝ.

ПРИМЕРНИ ТЕМИ НА ИНДИВИДУАЛНИ ПРАКТИЧЕСКИ ЗАДАНИЯ

- Тема 1.** Организиране обработката на кораб с насипни товари – внос.
- Тема 2.** Организиране обработката на кораб с насипни товари – износ.
- Тема 3.** Организиране обработката на кораб с натрупни товари - внос.
- Тема 4.** Организиране обработката на кораб с натрупни товари – износ.
- Тема 5.** Организиране обработката на кораб с наливни товари.
- Тема 6.** Организиране обработката на кораб с опасни товари.
- Тема 7.** Организиране обработката на кораб с контейнери.
- Тема 8.** Организиране обработката на кораб с палетизиран товар.
- Тема 9.** Организиране обработката на кораб с дървен материал.
- Тема 10.** Организиране обработката на кораб с товар в пакети.
- Тема 11.** Организиране обработката на кораб с гранитни блокове.
- Тема 12.** Организиране обработката на кораб с тръби.
- Тема 13.** Организиране обработката на кораб с варели и бурета.
- Тема 14.** Организиране обработката на кораб с каси.
- Тема 15.** Организиране обработката на кораб с бали.
- Тема 16.** Организиране обработката на кораб с рулони.

**НАЦИОНАЛНИ КРИТЕРИИ И ПОКАЗАТЕЛИ
ЗА ОЦЕНЯВАНЕ РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИНДИВИДУАЛНИТЕ ПРАКТИЧЕСКИ ЗАДАНИЯ**

№	КРИТЕРИИ	ТЕЖЕСТ	ПОКАЗАТЕЛИ	ТОЧКИ
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, пожарна и аварийна безопасност и опазване на околната среда.	10	1.1. Спазване правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, свързани с изпитното задание.	
			1.2. Спазване изискванията за пожарна и аварийна безопасност.	
			1.3. Спазване изискванията за опазване на околната среда.	
2.	Спазване на технологичната последователност при изпълнение на задачата.	5	2.1. Спазване последователността на дейностите при обработка на кораба и съставяне на технологична карта по зададена схема.	
			2.2. Правилно избиране на необходимите товаро-захватни приспособления.	
			2.3. Целесъобразен подбор на необходимата документация.	
3.	Изработване на технологична карта	45	3.1. Описание на физико-химичните свойства на товара.	
			3.2. Конкретизиране опаковката и маркировката на товара.	
			3.3. Спазване технологичните изисквания и последователност на операциите.	
			3.4. Описва допълнителните указания за работа и осигуряването на безопасна работна среда в съответствие с вида на товара.	
4.	Попълване на документи, съпътстващи обработката на кораба.	30	4.1. Правилно избиране и подреждане на документацията по обслужването на кораба.	
			4.2. Спазва последователността при подбора, попълването и описанието на документите.	
5.	Спазване срока за изпълнение на заданието.	10	5.1. Изпълнение на заданието в определеното време.	

Забележка:

1. Показателите и съответният им максимален брой точки се конкретизират според спецификата на всяко задание.
2. При неизпълнение на заданието в определеното време се оценява извършената до момента работа.

V. УКАЗАНИЕ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ И ФОРМУЛА ЗА ПРЕМИНАВАНЕ ОТ ТОЧКИ В ШЕСТОБАЛНА СИСТЕМА

Оценяването на изпълнението на практическото задание се извършва по точкова система. Максималният брой точки за всяко практическо задание е 100.

За преминаване от точкова в шестобална система се използва формулата:

$$\text{цифрова оценка} = \frac{\text{6 x получен брой точки от ученика}}{\text{максимален брой точки (100)}}$$

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Димитров, Д. Контейнерните превози в съвременното корабоплаване. Стено. 2000.
2. Илман, И. Учебник на пристанищния работник. Техника. 1977.
3. Лазарова, Д. Експлоатация на морския флот и пристанищата. Техника. 1978.
4. Лазарова, Д. Икономика на пристанищата и флота. Техника. 1978.
5. Лазарова, Д. Товарознание и складово дело. Техника. 1974.

6. Михайлов, М. Илюстриран морски търговен речник. Стено. 2002.
7. Михайлов, М. Търговски и юридически термини. Стено. 1998.
8. Първанов, А. Превоз на опасни товари по море. Г.Бакалов. 1982.
9. Филев, К. и колектив. Технология на морските превози. Техника. 1978.
10. Цанев, Л. и колектив. Пристанищна механизация. Техника. 1982.
11. Шехиев, Ф. и колектив. Устройство на морските пристанища. Техника. 1978.
12. Длъжностни характеристики, съставени в пристанището.
13. Документи, свързани с обработката на товарите.
14. Кодекс на търговското корабоплаване.
15. Правилник за експлоатация на пристанищата.
16. Нормативни документи.
17. Типове технологични карти, съставени в българските пристанища.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Инж.Нина Колева – ВМГ “Св.Николай Чудотворец”, гр.Варна
2. Инж.Елица Фурнаджиева – ВМГ “Св.Николай Чудотворец”, гр.Варна
3. Румяна Ганчовска – ВМГ “Св.Николай Чудотворец”, гр.Варна
4. Петя Пенкова – ВМГ “Св.Николай Чудотворец”, гр.Варна